

13.10.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**13 Ekim 2021
Çarşamba**

13.10.2021

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

13 Ekim 2021 Çarşamba

ÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelik
- Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Selçuk Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 8. Hukuk Dairesine Ait Karar

"Gübre fiyatlarında 2 kattan fazla artış var"

Gübre Üreticileri İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği Başkanı Metin Güneş, gübre sektöründe ihracatın kayda bağlanması hakkında yaptığı değerlendirmede, "Azotlu ürünler üzerinde çalışma yapılması bekleniyordu, fakat yayınlanan tebliğ bütün gübreleri kapsıyor. Bu konu ile ilgili net bir açıklama yapılması gerekiyor." dedi.

Gübre Üreticileri İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği Başkanı Metin Güneş, gübre sektöründe ihracatın kayda bağlanmasının fiyatları düşürme konusunda etkisini anlattı.

Bloomberg HT'ye konuk olan Güneş, "Azotlu ürünler üzerinde çalışma yapılması bekleniyordu fakat yayınlanan tebliğ bütün gübreleri kapsıyor. Bu konu ile ilgili net bir açıklama yapılması gerekiyor. Çiftçinin erişimi konusunda ihracatın kayda bağlanması konusu olabilir. Sıvı ürünler organik ürünler gibi ürünlerin daha kolaylaştırılması lazım." dedi.

Güneş ayrıca, 2020 yılında Türkiye'de gübre kullanımı 7 milyon tonun üzerinde olduğunu ve gübre fiyatlarında geçen seneye kıyasla iki kattan fazla artış olduğunu belirtirken, "Biz ithalatçı bir ülkeyiz, Döviz ve finansman maliyetleri baskı oluşturuyor." dedi.

Perakende de satış hacmi yüzde 15 arttı

Perakende satış hacmi ağustos ayında aylık yüzde 0,3, yıllık bazda ise yüzde 15 arttı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan açıklamaya göre, sabit fiyatlarla perakende satış hacmi 2021 yılı Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 15 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 7,3, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 23,4, otomotiv yakıtı satışları yüzde 6 arttı.

Perakende satış hacmi aylık yüzde 0,3 arttı

Sabit fiyatlarla perakende satış hacmi 2021 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 0,3 arttı. Aynı ayda gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 1,8 artarken, gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 1,1, otomotiv yakıtı satışları yüzde 1,9 azaldı.

Perakende satış hacmi sektörlere göre yıllık ve aylık değişim oranları (yüzde), Ağustos 2021

Perakende ciro yıllık yüzde 37,3 arttı

Cari fiyatlarla perakende ciro 2021 yılı Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 37,3 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 33,3, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 43,1, otomotiv yakıtı satışları yüzde 27,7 arttı.

Perakende ciro aylık yüzde 1,8 arttı

Cari fiyatlarla perakende ciro 2021 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 1,8 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 3,1, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 1,8 artarken, otomotiv yakıtı satışları yüzde 0,4 azaldı.

IMF, Türkiye beklentilerini güncelledi

Uluslararası Para Fonu (IMF), 2021 yılı için Türkiye'nin büyüme ve enflasyon beklentilerini yükseltti.

Uluslararası Para Fonu (IMF), 2021 yılı için Türkiye'nin büyüme beklentisini yükseltti.

IMF'in "Global Ekonomik Görünüm Raporu"na göre, temmuz ayında açıklanan ara raporda yüzde 5,8 olarak tahmin edilen Türkiye'nin 2021 yılı büyümesi, yüzde 9 seviyesine çıkarıldı.

IMF, 2022 yılında yüzde 3,3 olarak tahmin ettiği büyüme rakamında bir değişikliğe gitmedi.

Raporda, enflasyonun bu yıl ortalama yüzde 17, yıl sonunda yüzde 16,7 olacağı beklentisine yer verildi. Bir önceki raporda ortalama enflasyon beklentisi yüzde 13,6, yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 12,5 seviyesinde bulunuyordu.

Gelecek yıl için ortalama enflasyon beklentisi yüzde 11,8'den yüzde 15,4'e, yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 11,5'ten yüzde 14,5'e çıkarıldı.

Cari açık/GSYH beklentisi bu yıl için yüzde -3,4'ten yüzde -2,4'e revize edilirken, gelecek yıl için yüzde -1,6 olan tahmin değişmedi.

IMF, işsizlik oranı tahminini bu yıl için yüzde 12,4'ten yüzde 12,2'ye çekerken, gelecek yıl için yüzde 11,0 olan tahmine dokunmadı.

"Stagflasyonla uzaktan bile alakası yok"

Küresel ekonomiye ilişkin büyüme öngörüsünü temmuz raporuna göre 0,1 puan aşağı yönlü revize ile yüzde 5,9'a düşüren IMF, 2022 için %4,9 büyüme öngörüsünü değiştirmedir. Raporun yayınlandığı basın toplantısında konuşan IMF Başekonomisti Gina Gopinath, gazetecilerin "Stagflasyon endişeleri konusunda ne düşünüyorsunuz" sorusuna büyüme rakamlarının güçlü olması nedeniyle "stagflasyonla uzaktan bile alakası yok" yanıtını verdi.

Küresel ekonomide büyümeye ilişkin risklerin aşağı yönlü olduğunu ve COVID-19 varyantlarının aşılama dan daha hızlı yaygınlaşmasının bu risklerin başında yer aldığını belirten Gopinath'ın stagflasyon sorusuna tam yanıtı ise şöyle:

"Tahminlerimize bakarsınız küresel ekonomi yüzde 5, gelecek yıl da yüzde 4,9 büyümesini öngördük. Yani bu bir duraklama değil. Dolayısıyla süreç stagflasyon diyemeyiz. Pandemi nedeniyle arz yönlü şoklardan doları, artan emtia fiyatlarından dolayı enflasyon besleniyor. Bu politika yapmayı daha da karmaşıklştırıyor. Ama genel manzaraya baktığınızda stagflasyonla uzaktan bile alakası yok."

Türkiye'nin doğalgaz faturasası 5 milyar doları bulabilir

Reuters'in analizinde, Türkiye'nin doğalgaz ithalat sözleşmelerinde yenileme döneminin geldiği belirtildi. Ankara'nın talebi karşılamak için yüksek fiyatlı piyasalardan doğalgaz temin etmek zorunda kalabileceği belirtildi.

Türkiye'nin bu yıl tarihin en yüksek seviyesine yükselmesi beklenen doğalgaz talebi Ankara'yı yüksek fiyatların hakim olduğu uluslararası spot piyasalardan doğalgaz temin etmek zorunda bırakabileceği belirtildi. Bu yıl sona erecek uzun vadeli ithalat sözleşmelerinin de yenilenme dönemi geliyor.

Avrupa'nın başlıca doğalgaz ithalatçıları arasında yer alan Türkiye, ihtiyacının neredeyse tamamını Rusya, Azerbaycan ve İran'dan boru hatlarıyla sevk edilen gazla ve Cezayir, Nijerya ve diğer ülkelerden gelen ve gemilerle taşınan sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ile sağlamaya çalışacak.

Ancak Türkiye'nin Rusya, Azerbaycan ve Nijerya ile 1990'lı ve 2000'li yıllarda imzaladığı yaklaşık yılda 16 milyar metreküp (bcm) hacimdeki uzun vadeli doğalgaz ithalat sözleşmelerinin bu yıl vadesi dolacak.

Öte yandan bu yıl Türkiye'nin gaz tüketiminin geçen yılki düzeyin en az 10 bcm milyar metreküpün üzerine çıkması bekleniyor.

Nijerya ve Rusya ile sözleşmeler sona geliyor

Sektör uzmanlarının verdiği bilgiye göre, doğalgaz tüketiminin karşılanabilmesi için sona eren kontratların tamamının en az aynı miktarlar ile yenilenmesi gerekecek.

Azerbaycan ile yapılan 15 yıllık ithalat sözleşmesinin üç yıllık bir sözleşme ile yenilendiği bildirildi. Yeni sözleşmede eskiden 6.6 bcm olan yıllık ithalat miktarı yılda 6 bcm'e kadar olarak belirlendi. İthalat fiyatları eski sözleşmelerde yer alan petrol ürünleri endeksi yerine İtalya'nın PSV hub fiyatlarına endeksli olarak belirlenecek.

Bu ay sona eren Nijerya'dan yılda 1.3 bcm LNG ve yıl sonunda süresi dolacak olan 4 bcm'i BOTAŞ, 4 bcm'i özel sektör tarafından olmak üzere Rusya'dan 8 bcm doğalgaz ithaline yönelik sözleşmesinin yenilenmesi gerecek.

Üst düzey bir Türk yetkili Gazprom ile BOTAŞ arasındaki sözleşmeye atıfta bulunarak, "Gazprom ile yıl sonunda sona erecek 4 bcm'lik kontrat için henüz mutabakat sağlanmadı. Ancak yıl bitmeden bu mutabakatın sağlanacağını düşünüyoruz" dedi.

Salgın ile piyasa değişti

Yılda yaklaşık 48 bcm doğalgaz ithalat sözleşmesi olan Türkiye'nin kontratla yükümlü olduğu alımların dışında oluşacak talebi uluslararası piyasalardan LNG olarak doldurması gerekecek.

Ancak, LNG piyasasındaki gösterge fiyatlar bu yıl salgın hastalık sonrası Asya'da keskin artan talep, arz sıkışıklıkları gibi gerekçelerle sert artış gösterdi. Avrupa'daki gösterge LNG fiyatları geçen hafta itibarıyla yılın kıyasla yüzde 400'e yakın arttı.

Analistler, Türkiye'nin ihtiyacı olan gazı spot uluslararası piyasalarda bulabileceğini, bu gazın pahalı olacağını ancak ülkenin teminde sıkıntıya düşmeyeceğini ifade ettiler.

Bir sektör kaynağı yurtiçinde doğalgazın şu anki fiyatlarla satılması ve ihtiyaç duyulan gazın LNG olarak spot piyasa fiyatlarıyla temin edilmesi halinde ithalat faturasının beş milyar doları bulabileceğini belirtti.

Geçen yıllarda arzın bol olduğu, fiyatları ise alıcıların belirlediği bir piyasa olan, yani Ankara lehine çalışan LNG piyasası, bu yıl talepteki keskin artış ile satıcıların fiyat belirleyici olduğu bir piyasaya dönüştü.

Yoksul ülkelerin dış borcu arttı: İlk 10'da Türkiye de var

Dünya Bankası, koronavirüs salgını nedeniyle düşük gelirli ülkelerin borçlarının 2020 yılında yüzde 12 arttığını kaydetti. İlk 10 lke arasında Türkiye'de yer alırken Dünya Bankası, borç seviyesinin düşürülmesi için acil nlem çağrısı yaptı.

Dünya Bankası, 'Uluslararası Borç İstatistikleri 2022' raporunu yayımladı. Koronavirüs salgınının düşük gelirli ülkelerin borç miktarında artış yaşattığının belirtildiği raporda 2020 yılında bu ülkelerin borçlarının yüzde 12 artarak 860 dolara yükseldiği açıklandı. söz konusu ülkeler listesinin ilk 10'unda Türkiye de var.

Dünya Bankası Başkanı David Malpass, 'Uluslararası Borç İstatistikleri 2022' başlıklı raporla ilgili gazetecilere yaptığı açıklamada, düşük ve orta gelir düzeyine sahip ülkelerin borç miktarlarında hızlı bir artış kaydedildiğini söyledi. Malpass, bu ülkelerin sürdürülebilir borç seviyesine erişmesi için kapsamlı çaba harcanması gerektiğinin altını çizdi.

David Malpass, Dünya Bankası'nın raporuyla ilgili açıklamasında "Bu soruna borçları azaltma, hızla yeniden yapılanma ve şeffaflığı arttırma gibi kapsamlı bir yaklaşım sergilememiz gerekiyor" dedi.

Dünyanın en yoksul ülkelerinin yarısının dış borç krizi içinde olduğunu ya da bu tür bir kriz riski taşıdığını söyleyen Dünya Bankası Başkanı, ülkelerin ekonomik iyileşme

sağlaması ve yoksulluğu azaltması için sürdürülebilir borç seviyesini sağlamak gerektiğini kaydetti.

Rapor, düşük ve orta gelirli ülkelerin toplam dış borçlarının 2020'de yüzde 5,3 oranında artarak 8 trilyon 700 milyar dolara yükseldiğini ortaya koyuyor.

Dış borçların gayrisafi milli geliri ve ihracattaki büyümeyi geçtiği kaydedilen raporda dış borcun gayrisafi milli gelire oranının 2020'de 5 puan artarak yüzde 42'ye çıktığı belirtildi. 2019'da yüzde 126 olan borcun ihracata oranıysa 2020'de yüzde 154'e tırmandı.

BORÇLARIN ASKIYA ALINMASI YIL SONUNDA BİTİYOR

Dünya Bankası Başkanı Malpass, G-20 ülkelerinin borç ödemelerini geçici olarak erteleme çabasının bir parçası olan Borç Ödemelerini Askıya Alma Girişimi'nin (DSSI) süresinin bu yılın sonunda dolacağını hatırlatarak borçların acilen yeniden yapılandırılmasının önemli olduğunu vurguladı.

G-20 ülkeleri ve alacaklı ülkelere oluşan Paris Kulübü, sürdürülebilir olmayan borçların yeniden yapılandırılması amacıyla geçen yıl Borç İşlemleri İçin Ortak Çerçeve girişimini oluşturmuş, ancak bu girişimden yararlanmak için sadece üç ülke, Etiyopya, Çad ve Zambia başvuruda bulunmuştu.

ÖZEL SEKTÖR YAPILANDIRMAYA SICAK BAKMIYOR

David Malpass, Ortak Çerçeve kapsamındaki borç yapılandırmasının bir parçası olarak borç ödemelerinin dondurulması seçeneğinin de değerlendirilebileceğini söyledi. Ancak şimdiye kadar borçların yeniden yapılandırılmasına sıcak bakmayan özel sektördeki alacaklıların da katılımını sağlamak için daha fazla çalışma yapılması gerekiyor.

Rapor, çok uluslu ülkelere düşük ve orta gelirli ülkelere olan net para akışının 2020'de 117 milyar dolara yükseldiğini, bunun son on yılın en yüksek seviyesi olduğunu kaydediyor.

Düşük ülkelere verilen net borçlar da yüzde 25 oranında artarak 71 milyar dolara çıktı. Bu da son on yılın en yüksek seviyesi olarak kayda geçti.

Dünya Bankası Baş Ekonomisti Carmen Reinhart, borçları yüksek olan ülkelerin karşı karşıya oldukları zorlukların faiz oranlarının artmasıyla beraber daha da kötüleşeceği uyarısında bulundu.

Dünya Bankası, küresel borç seviyeleriyle ilgili şeffaflığı güçlendirmek için dış borçlar hakkında daha fazla ayrıntı vererek 2022 raporunun kapsamını genişlettiğini bildirdi.

Veriler artık borç alan ülkelerin borç stoğunun dökümünü de içeriyor. Bu dökümde ülkelerin her bir kamu ve özel krediöre borçlu olduğu miktar, borcun döviz birimi ve alınan kredilerin hangi şartlara bağılı olduğu belirtiliyor.

TÜRKİYE RAPORUN NERESİNDE?

2020 sonunda en yüksek dış borç stoğı olan ilk on ülke arasında Türkiye de yer alıyor. Bu gruptaki diğer ülkeler Arjantin, Brezilya, Çin, Hindistan, Endonezya, Meksika, Rusya Federasyonu, Güney Afrika ve Tayland olarak sıralanıyor.

Avrupa ve Orta Asya'da tahvil ihracı 2020 yılında yüzde 8 oranında azaldı. Bu azalma, hem kamu hem de özel sektörde, sırasıyla yüzde 7 ve yüzde 12 oranlarında kaydedildi. Bu bölgede en çok tahvil ihracı yapan üç ülke Rusya Federasyonu, Romanya ve Türkiye oldu. Bu üç ülkedeki devlet ve özel sektör tahvilleri, bölgedeki toplam tahvillerin yüzde 80'ini oluşturuyor.

Avrupa ve Orta Asya bölgesinde en çok doğrudan yabancı yatırım (FDI) alan ikinci ülke olan Türkiye'ye para akışı 2020'de yüzde 17 oranında azalarak 8 milyar 700 milyon dolara geriledi. Ancak 2020'nin ikinci yarısında Türkiye'ye giren para miktarında artış olması, darboğazı engelledi. Fransız Metric Capita şirketinin ilaç imalatı sektörüne yaptığı 200 milyon dolarlık yatırımı ve Katar Yatırım İdaresi'nin Borsa İstanbul'un yüzde 10'unu satın almak için ödediğı 200 milyon dolar, Türkiye'ye yapılan en büyük yabancı yatırımlar olarak niteleniyor.

Yeni Vergi Kanunu'nun tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandı

Yeni Vergi Kanun Teklifi'nin TBMM Genel Kurulu'nda tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlandı.

Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmelerde İYİ Parti Grubu adına söz alan Samsun Milletvekili Erhan Usta, faydalı ancak geç kalınmış bir düzenleme yapıldığını söyledi.

'Türkiye'de vergi kaçırmaya teşvik eden sistem var'

Türkiye'de kapsamlı bir vergi reformuna ihtiyaç duyulduğunu dile getiren Usta, vergi sisteminin adaletsiz olduğunu savundu. Usta, "İnsanlar vergi altında inim inim inlerken, Meclis'i böyle genelgeçer meselelerle meşgul etmemek lazım. Türkiye'de vergi cennetlerine para kaçırmaya engel olmayan, tam tersine bunu teşvik eden bir sistem var. Asgari ücretten vergi alacaksınız, milletin ümûğüne basacaksınız, ondan sonra vergi cennetlerine milyarlarca doların kaçırılmasına müsaade edeceksiniz, vergi almayacaksınız. Böyle bir adaletsizlik olamaz." dedi.

"835 bin esnaftan gelir vergisi alınmayacak"

MHP Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı, düzenlemeyle, basit usulde vergilendirilen 835 bin 488 mükellefin kazançlarının, gelir vergisinden istisna tutulacağını ve yıllık gelir vergisi beyanname verme yükümlülüklerinin kaldırılacağını bildirdi.

Kalaycı, sosyal medya içerik üreticilerinin sosyal paylaşım ağları üzerinden elde ettikleri kazançlarla, akıllı telefon veya tablet gibi mobil cihazlar için uygulama geliştirenlerin elektronik uygulama, paylaşım ve satış platformları üzerinden elde

ettikleri kazançların vergilendirilme usulünde, basit ve etkin bir mekanizma getirileceğini ifade etti. Kalaycı, "Düzenlemeyle bu platformlardan elde edilen ve 650 bin lirayı aşmayan kazançlar stopaj yoluyla vergilendirilecek ve böylece belli tutarı aşmayan gelirler de vergilendirilerek uyum düzeyi artırılacak." dedi.

Çiftçilere yapılan destekleme ödemelerinin, gelir vergisinden istisna edileceğini, böylelikle çiftçilere 600 milyon liralık destek sağlanacağını belirten Kalaycı, "Daha fazla üretmeleri için çiftçimiz daha fazla desteklenmeli; mazot, gübre, ilaç, yem gibi girdilerini uygun fiyatlı alabilmeleri mutlaka sağlanmalı. Tarımda kullanılan elektrik için daha düşük tarife belirlenmeli ya da elektrik desteği verilmeli. Tarım Kredi Kooperatiflerine ve Ziraat Bankasına olan tarımsal kredi borçları uygun şartlarda ve uzun vadeli yapılandırılmalı." değerlendirmesini yaptı.

'Vergisini ödemeyene her yıl af çıkarıyorsunuz'

HDP Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, ise Türkiye'de vergisini ödemeyenlere her yıl af çıkarıldığını iddia etti. Paylan, Türkiye'deki toplam servetin yüzde 55'inin, nüfusun yüzde 1'inin elinde olduğunu söyledi.

"Türkiye'de vergi adaleti olmadığını" belirten Paylan, "Faizler yüzde 25, vergisini ödemeyene de her yıl af çıkarıyorsunuz. Bunu kötü niyetle kullananlar, vergisini ödemiyor ve bunu bir finansman aracı olarak kullanıyorlar. Vergi adaletini sağlayın." dedi.

Kanun teklifinin, "vergide reform sağlamak gibi bir iddiası" olmadığını öne süren Paylan, bir an önce ekonomide, vergide adaletin sağlanması gerektiğini belirtti.

'Bunun neresi rekabetçi kur'

CHP Konya Milletvekili Abdüllatif Şener, Türkiye'nin bir vergi reformuna ihtiyacı olduğunu söyleyerek, "20 yıllık bir iktidarın halen bir vergi reformu yapamamış olması büyük eksikliktir. Çok kazananın çok, az kazananın az alınması lazım ama sistem tersine işliyor. Vergi sisteminin topyekun reforma tabi tutulması gerekir." değerlendirmesini yaptı.

Hükümetin ekonomi politikası yanlış olduğu için döviz kurunun sürekli fırladığını savunan Şener, şöyle devam etti:

"Yukarı çıkan kura, pozitif bir isim verme ihtiyacından dolayı 'rekabetçi kur' ismini vermeye kalkıyorlar. Bu, sizin politikasızlığınızın bir sonucu. 'Rekabetçi kur' dediğiniz şey, kurun sürekli başını alıp gitmesiye burada bir felaket var demektir. 2008'den bugüne kur 9 kat artmış. Siz halen dış ticaret açığı veriyorsanız, sizin bu dış ticaret açığınızın ve kuru küresel rekabette yem olarak göstermenizin hiçbir anlamı yok demektir. Kur yükseldikçe yoksulluk daha da derinleşiyor, gelir dağılımı daha da bozuluyor, yoksul daha fazla yoksul ve zengin daha fazla zengin oluyor. Bunun neresinin rekabetçi olduğunu bana izah edin. İzah edilecek hiçbir tarafı yok."

"Dijital vergi dairelerinin kurulmasının önünü açacağız"

Teklifin ilk imza sahibi, AK Parti Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ise düzenlemeyle, vergiye uyumun ve vergi güvenliğinin artırılması, kayıt dışılıkla mücadelenin etkinleştirilmesi, sosyal adaletin ve rekabet ortamının güçlendirilmesi, yatırımların teşvik edilmesi, ihtilafların sonlandırılması gibi birtakım değişikliklerin yapılmasını amaçladıklarını belirtti.

Teklifle, basit usule tabi mükelleflerin kazançlarını gelir vergisinden istisna edeceklerini ve bu mükelleflerin yıllık gelir vergisi beyannamesi verme yükümlülüğünü kaldıracaklarını bildiren Aydemir, düzenlemeden 835 bin esnafın faydalanacağını söyledi.

Sosyal medya üzerinden elde edilen gelirlerin ne şekilde vergilendirileceğini de belirleyeceklerini anlatan Aydemir, "Bu vatandaşlarımızın gelirlerini basit ve etkin şekilde vergilendirmek amacıyla geliri 2021 yılı için 650 bin liranın altında olan kişilerin yalnızca stopaj yoluyla gelir vergisi vermelerini istiyoruz. Kazançları 650 bin lirayı aşarsa kazançları için gelir vergisi beyannamesi verecekler ancak stopaj yoluyla kesilen kazançlarını vergilerden mahsup edecekler. Ayrıca bu kişileri de katma değer vergisinden istisna tutuyoruz." bilgisini verdi.

Aydemir, tarım ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşlara daha fazla destek sağlamak için tarımsal destekleme ödemeleri üzerinden yapılan vergi kesintilerini artık yapmayacaklarını, bu düzenlemeden de 3 milyon çiftçinin yararlanacağını kaydetti.

Uyumlu mükelleflerin yüzde 5 vergi indirimi uygulamasının şartlarına esneklik kazandırılacağını vurgulayan Aydemir, "Bu indirimden faydalanma imkanlarını artırarak vatandaşlarımızın daha da etkin bir şekilde bu indirimden, uyumlu mükellef indiriminden, yüzde 5 indirimden faydalanmalarını amaçlıyoruz." diye konuştu.

Aydemir, dijital vergi dairelerinin kurulmasının önünü açacaklarını belirterek, "Vergi daireleri tarafından yapılan işlemlerin elektronik ortamda yapılmasını sağlayacağız. Vergi dairelerinin birbirleri adına işlem yapabilmeleri ve düzeltme işlemlerinin farklı vergi daireleri arasında da yapabilme imkanının önünü açıyoruz. Kamu kurumları tarafından vergi dairelerinde yapılan bildirimler için mükelleflerin bildirim yükümlülüklerini de ortadan kaldırıyoruz. Yeminli mali müşavirlerin tasdik raporlarını süresinde ibraz edemeyen mükelleflere ek 60 gün süre getiriyoruz." değerlendirmesini yaptı.

İYİ Parti Grubu salondan ayrıldı

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından birinci bölüm üzerinde parti gruplarının konuşmalarına geçildi.

İYİ Parti Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz'ın, konuşma süresinin dolması üzerine mikrofonu kapandı. Bu sırada İYİ Parti Grup Başkanvekili Lütfü Türkkan, birleşimi yöneten TBMM Başkanvekili Haydar Akar'dan, mikrofonun açılmasını istedi.

Bunun üzerine Akar, konuşma süresi dolan hiçbir milletvekilinin mikrofonunu, talep olmaması halinde açmadığını belirterek, "Her şeye müdahale ediyorsunuz, lütfen müdahale etmeyin. Söz talep edenlere ilave süre veriyorum ama talep etmeyenlerin de bitirmesini bekliyorum. Lütfen, ben sizin yönetiminize müdahale ediyor muyum?" diye karşılık verdi.

Türkkan, Akar'a tepki gösterdi ve İYİ Parti Grubu, Genel Kurul salonundan ayrıldı. Yaklaşık 10 dakika geçtikten sonra İYİ Partili milletvekilleri yeniden salona geldi.

Teklifin birinci bölümü üzerindeki konuşmalardan sonra TBMM Başkanvekili Akar, birleşime ara verdi. Aranın ardından komisyonun yerini almaması üzerine Akar, yarın saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapattı.

Gıdada artan fiyatlar, büyüyen vegan pazarı ve yenilikler

Ali Ekber YILDIRIM

13 Ekim 2021 Çarşamba

İki yıl sonra yeniden Köln'deyim. Dünyanın en büyük gıda fuarı olarak kabul edilen Anuga Gıda ve İçecek Fuarı'ndayım. Amacım, ilk kez koronavirüs şartlarında düzenlenen Fuar'da yeni döneme ilişkin çalışmaları, gıdada değişen tüketim alışkanlıklarını, geleceğe ilişkin trendler hakkında bilgiler edinmek ve sizlerle paylaşmak.

İki yıl önce yapılan fuar ile bu yılki fuar arasında öncelikle alan düzenlemesi, katılımcı ve ziyaretçi sayısı bakımından büyük fark hemen dikkat çekiyor. Fuar alanı pandemi koşullarına göre dizayn edildi. Fuarın düzenlendiği hollerde ziyaretçilerin rahat gezmesi, mesafenin korunması için koridorlar 5 metre genişlikte, katılımcılar kiraladıkları alana göre stantta eleman bulundurabiliyor. 2019 yılında 8 bin civarında katılımcı firma yer alırken bu yıl neredeyse yarı yarıya azalmış ve 4 bin 600 firma katıldı.

İstanbul Ticaret Odası'nın Milli Organizasyonu ile Türkiye'den yaklaşık 300 firma katılırken, bağımsız olarak katılan, Almanya'da faaliyet gösteren Türk firmalarının da fuarda yer aldığını belirtmekte yarar var.

Fuarın ilk günü değerli meslektaşım, Bloomberg'te tarım programları yapan İrfan Donat ile gezdik. Fuara ilişkin izlenimlerimi şöyle özetleyebilirim:

1- Dünyanın derdi yüksek gıda fiyatları:

Fuarda hemen herkesin dile getirdiği en önemli sorun yüksek hammadde fiyatları. Navlun, taşıma ücretlerindeki büyük artış ve bunun gıda fiyatlarına yansması. İklim değişikliğine bağlı üretim sorunları, kuraklık da dile getirilen konular arasındaydı. Geçmiş fuarlarda bu konular bu kadar çok konuşulmazdı.

Navlun fiyatları o kadar yüksek ki, bazı ürünlerde içinde taşınan ürün navlun fiyatından daha ucuz. En çok şikâyet edilen ürünlerden birisi ayçiçeği yağı fiyatının

çok yüksek olması. Fiyatların yüksek olmasında üretici ülkelerin pandemiye bir fırsat olarak değerlendirmesinden de kaynaklanıyor. Talep yüksek ama üretim aynı oranda artmadığı için fiyatlar yükseliyor. Bu konuyu daha detaylı olarak başka bir yazıda yazacağım.

2- Et yerine bitki bazlı ürünler yaygınlaşıyor:

İki yıl önceki fuarda da, et yerine bitkisel ürünlerden elde edilen hamburger, köfte ve benzeri ürünler vardı. Ancak, bu yıl bu ürünlerde hem üretici firma bazında hem de ürün çeşitliliği bakımından ciddi artış var. Bu ürünlerin organik olarak üretimi da artıyor. Türkiye’den de firmalar bitki bazlı “et” üretimine girmeye başladığını gördük. Örneğin Türkiye’nin ilk et entegre tesisini kuran Yaşar Holding’in Pınar markası, yurt dışı pazara yönelik et kullanılmadan ürettiği bitki bazlı nohuttan üretilen “Plantıy Power Burger” ve bezelyeden üretilen köfteyi fuarda tanıttı.

3- Vegan pazarı büyüyor:

Konvansiyonel üretimde ve organik üretimde vegan ürün pazarı büyüyor. Fuarın pek çok standında vegan ürünler görmek mümkün. Pandeminin de etkisi ile iklim değişikliği ile mücadele, doğaya, çevreye, hayvan haklarına yönelik duyarlılığın artması tüketim alışkanlıklarını da değiştiriyor. Son yıllarda hızla büyüyen vegan ürün pazarının yansımaları Anuga’da gördük. Hayvansal ürün tüketmek istemeyenler için yeni ürün arayışları artarak devam ediyor. Peynir, et, köfte, yoğurt gibi ürünler, hayvanlardan değil, bitkisel kaynaklardan elde edilerek üretiliyor. Bildiğimiz hayvansal

ürünler hayvan eti, hayvan sütü kullanılmadan elde ediliyor. Sütsüz peynir, etsiz köfte ve diğer ürünlerin sayısında artış var.

En dikkat çekici olanlardan birisi kendisini "yüzde 100 bitki bazlı şirket" olarak tanımlayan Polonya merkezli Magda Yoğurt şirketi. Avrupa Birliği fonları ile desteklenen şirket, Hindistan cevizi sütü, badem, fındık, mango gibi ürünler, yani tamamen bitkisel ürünlerden yoğurt, tatlı, krema üretiyor. Şirket 1924 yılından bu yana yoğurt üretiyor. Üçüncü kuşak yönetime gelince radikal bir değişiklikle hayvan sütü yerine Hindistan cevizi sütü ve diğer bitkisel ürünleri kullanmaya başlıyor. Bunun için "Kırsal Kalkınma İçin Avrupa Tarım Fonu" tarafından finansman desteği sağlanıyor. Hindistan cevizi, badem, fındık yoğurt tatlı krema elde ediyor.

4- Organik ürünlere yönelme artıyor:

Vegan pazarında olduğu gibi organik ürün pazarında da ciddi büyüme var. Fuarda organik ürünlerin tanıtıldığı, sergilendiği alan her geçen gün daha da genişliyor. Sebze ve meyvelerden, balık ürünlerine, et ve süt ürünlerinden ekmek ürünlerine, baharatlardan tıbbi ve aromatik bitkilere, sıvı yağlardan bakliyat ürünlerine kadar hemen her alanda organik ürünlerin ağırlığı hissediliyor. Ayrıca, pandemi ile birlikte organik ürün talebinin ve buna bağlı olarak üretimin de arttığı ifade ediliyor.

5- Gıdada dönüşüm:

Fuarın ana teması "Dönüşüm". Dünyanın en büyük gıda fuarı olan Anuga'da bir çok ülke standında, firmalarda, insanların bakış açısında bu dönüşüm görülüyor. İki yönlü dönüşüm var. Birisi teknolojik dönüşüm, diğeri ise öze dönüş. Gıda üretiminde teknoloji yoğun olarak kullanılıyor ve bu da önemli bir dönüşüm sağlıyor. Ama bir başka dönüşüm ise ürünün kendisine yönelik. Daha doğal, daha organik, vegan ürünler, yerele doğru bir dönüşüm var. Her ülke kendi özüne, kaynaklarına, biyoçeşitliliğine dönüyor. Tek tip gıda üretiminden uzaklaşıyor. Çeşitlilik yeniden öne

ıkıyor. Gıda rnleri üretim yeri, gemişı, kültürü, hikayesi ile birlikte tketickiye sunuluyor.

6- in'in olmaması büyük eksiklik:

Böylesine büyük bir fuarda in'in olmaması çok büyük eksiklik. Nüfusu, yaptığı ithalat ve aynı zamanda üretimi ile in pazarı herkes için vazgeçilmezdir. Pandemi nedeniyle in fuara katılmadı veya katılamadı demek daha doğru. Fuarın yapıldığı Almanya'ya en az iki aşı olmadan giremiyorsunuz. in'in sinovac aşısı ise geçerli aşı olarak kabul edilmiyor. Ayrıca yurtdışından in'e giriş yapanlara 21 gün karantina zorunluluğu da yine caydırıcı bir faktör. Sadece in değil birçok Afrika lkesi de in aşısı kullandığı için fuara katılamadı. Afrika lkelerinin katılmaması makarna başta olmak üzere bu ülkelere ihracat yapan Türk firmalarını da olumsuz etkiledi.

7- Gıda piyasasını ve endüstrisini İtalya yönlendiriyor:

Mutfağı ile kültürü ile dünya gıda piyasasını ve endüstrisini yönlendiren İtalya, fuarın da yönlendiricisi, hakimi konumunda. Katılımcı sayısı en fazla olan İtalya, ürünlerini tanıtmaya, sunmaya bakımından dikkat çekiyor. Sadece zeytinyağı, pizza, makarna, şarap gibi klasik ürünleri ile değil son yıllarda yıldızı parlayan bakliyat ürünlerindeki konserve ürünleri, mantar eşıtlarını da fuarda ön plana çıkardı. Bir elmas gibi özel bölümlerde sergilenen trf mantarının kilosu 5 bin euro seviyelerinde. Kilosu 300- 400 Euro olan mantarlar da var. Mantar konusunda Türkiye'nin de çok büyük potansiyeli var. Fakat bunu yeterince değerlendiremiyoruz.

8- Yenilikçi rnler; alkolsüz şarap, yeşil domatesten ketçap:

Gıdada sürekli yeni arayışlar var. Tüketiciler talepleri, ürünlerin daha fazla tkertilmesini, değerlendirilmesini sağlamak için araştırma-geliştirme çalışmaları yapıyor. Yenilikçi rn üretimi artıyor. Dikkatimizi çeken ürünlerden birisi Bulgaristan'da Deroni firması tarafından tümüyle yerli ürünlerden elde ettiği yeşil domates ketabı. İçeriğinde yüzde 34 yeşil domates, acılı olanda jalapeno, şeker, elma sirkesi, hardal tohumu, taze

fesleğen, taze sarımsak, taze maydanoz, koruyucu olarak potasyum sorbat ve eser miktarda baharat var.

Bir başka dikkat çekici ürün ise alkolsüz şarap, rom ve kokteyller. Danimarka merkezli ISH şirketi Almanya'dan ithal ettiği köpüklü şarabın içindeki alkolü alıyor, sıfırlıyor. Tadı şarapla aynı fakat içinde alkol yok. İnsanlar sosyalleşmek için içiyor ama sarhoş olmuyor. ISH Pazarlama Temsilcisi Emil Zohnesen ile sohbetimizde alkolsüz içki üretmelerinin nedenini şöyle açıkladı: "Şirketin kurucuları Amerika'da 100 gün alkolsüz yaşamayı denemiş ve sonunda bunun başaramayacağını görünce alkolsüz ürünler üretmeye karar vermiş. Tadı aynı ama içinde alkol olmayan içecekler. Daha önce alkolsüz bira üretilmişti ama alkolsüz şarap, rom eni üretiliyor. İsveç, Norveç, Finlandiya, Amerika, Almanya, Avustralya, Fransa'ya ihracat yapıyoruz. Herkesin sosyalleşmeye hakkı var. Ama içip dağıtanlar var. Biz alkolü alarak dağıtmalarını engelliyoruz. Herkese şarap içme özgürlüğü tanıyoruz. Tat olarak, fiyat olarak normal şaraptan bir farkı yok."

9- Türkiye potansiyelini değerlendiremiyor:

Anuga Fuarı'na Türkiye'den de çok sayıda firma katılıyor. İstanbul Ticaret Odası Milli Organizasyonu ile firmalara her türlü hizmet sunuluyor. Devlet fuara katılım bedeli ve masrafların yüzde 50 ile 70'ini destek olarak katılımcılara ödüyor. Fakat, Türkiye tarımsal potansiyelini yeterince değerlendiremiyor. O potansiyeli bu tür fuarlara yansıtamıyor. Biz ağırlıklı olarak ürünleri hammadde olarak ihraç ediyoruz. Araştırma-geliştirme çalışmaları yeterli değil. Daha fazla katma değerli ürün ihracatı yapmamız gerekiyor. Türkiye için kuru meyveler, yaş meyve ve sebze, dondurulmuş gıdalar, makarna, bakliyat ürünleri, zeytinyağı ve diğer bitkisel yağlarda çok büyük fırsatlar var. Fakat biz daha tarımsal üretim boyutunu halledememişiz. Ürün çeşitliliği bakımından Avrupa'nın tümünden daha zengin olan Türkiye bu zenginliğini değerlendirse Anuga Fuarı'nda en az İtalya, İspanya, Fransa kadar Türkiye de konuşulur pazara hâkim olur.

Özetle, tarımda ve gıdada yapılacak daha çok iş, alınacak çok yolumuz var. İstanbul Ticaret Odası Başkan Yardımcısı İsrail Kuralay'ın dediği gibi tarımı da savunma sanayi gibi hatta ondan çok daha öncelikli olarak stratejik bir sektör olarak ele almak gerekir. Yarın izlenimlerimizi yazmaya devam edeceğim.

Sanayi üretiminde hızlı artış döneminin sonuna gelindi

Alaattin AKTAŞ

13 Ekim 2021 Çarşamba

✓ **Sanayi üretiminde ilk sekiz ay geçen yılın baz etkisinden dolayı yüksek artışlar gerçekleşti. Geçen yılki üretim eylülünden itibaren normale döndüğü için artık o rekor üretim artışları söz konusu olmayacak. Eylülle birlikte geçen yılkiye çok yakın üretim göreceğiz.**

Sanayi üretimi temmuzdaki bayram tökezlemesinden sonra ağustos ayında iyi bir performans sergiledi. Üretim, takvim etkisinden arındırılmış endekse göre geçen yıla kıyasla yüzde 13.2 arttı. Herhangi bir arındırma işlemine konu olmayan hesaplamayla bulunan üretim artışı ise tam yüzde 19.9 düzeyinde gerçekleşti.

İki endeks arasındaki farkı kısaca yine vurgulayalım. Takvim etkisinden arındırılmış olan endeks, hesaplamaya konu aylardaki işgünü sayısının aynı olması durumunda gerçekleşecek üretim değişimine işaret ediyor. Arındırılmamış endeks ise, üretim hangi düzeyde gerçekleşmişse onu ortaya koyuyor. Temmuz ayı bu konuda çok tipik bir örnek. Arındırılmamış endekse göre olan üretim, söz konusu ay tatil gününün çok olmasından dolayı geçen yıla göre yüzde 1.4 gerilemiş; ancak bu etki ortadan kaldırılarak yapılan hesaplamaya göre, yani takvim etkisinden arındırılmış endekse göre üretimde yüzde 9.1 artış olmuştu. İki endeks arasında bazı aylarda çok belirgin farklar oluşsa da belli bir süre sonra oranlar birbirine yaklaşıyor. Örneğin arındırılmamış ve arındırılmış endeks sırasıyla ilk çeyrekteki üretim artışı yüzde 11 ve 12, ikinci çeyrekteki artış yüzde 40 ve 41, temmuz ve ağustos ayları toplamındaki artış da yüzde 9 ve 11 oldu. İlk sekiz ayın oranı da yine aynı sırayla yüzde 20 ve 21.

Rekor artışların sonu

Sanayi üretimi artışında eylül ayıyla birlikte artık o rekor oranları görmemiz muhtemelen söz konusu olmayacak. Hele hele nisan ve mayısta yüzde 65 ve yüzde 40 dolayında gerçekleşen artışlar hiç mi hiç gündeme gelmeyecek. Hem zaten gelmesin! Bu tür oranları bir kez daha yaşamak demek, bir önceki yıl dramatik bir

üretim düşüşü yaşanmış olması demek. Ne üretim bir daha geçen yılki gibi dibe otursun, ne de o üretimden sonra bu yılki gibi şaha kalkılıyor görüntüsü oluşsun.

Sanayi üretimi geçen yıl özellikle ikinci çeyrekte adeta tümüyle çökmüş; temmuz ve ağustos aylarında toparlanma başlamış ve nihayet eylülde işler normale dönmüştü.

Şimdi üretimin çok kötü ve kötü gittiği dönemle kıyaslama bitti; ilk sekiz ay geride kaldı.

Takvim etkisinden arındırılmamış hesaplamaya göre geçen yılın ilk sekiz ayındaki ortalama endeks 105.7 düzeyindeydi, son dört ayın ortalaması ise 136'ya fırladı. Bu yılın ilk sekiz ayındaki ortalama 127, ağustostaki endeks de 138. Yani eğilim olarak bu yılın ağustosu, geçen yılın son dört ayına çok yakın. Dolayısıyla artık çift haneli üretim artışı çok büyük olasılıkla geride kalıyor. Son dört aydaki üretim, öyle görünüyor ki geçen yıla çok yakın gerçekleşecek.

Sanayi üretiminin aylık ve dönemsel seyri (% değişim)

	Arındırıl- mamış endekse göre	Arındırıl- mış endekse göre
Ocak	7,4	11,3
Şubat	5,9	8,7
Mart	20,2	16,7
1.Çeyrek	11,3	12,2
Nisan	65,4	65,5
Mayıs	39,6	41,3
Haziran	23,9	23,9
2.Çeyrek	40,4	41,3
Temmuz	-1,4	9,1
Ağustos	19,9	13,2
Tem.-Ağus.	9,0	11,2
8 Aylık	20,2	21,3

Sanayi üretim endeksi-aylık ortalama

		İlk 8 ay	Son 4 ay	Yıllık
Arındırılmamış endekse göre	2020	105,7	136,0	115,8
	2021	127,0		
Arındırılmış endekse göre	2020	109,6	127,0	115,4
	2021	133,0		

İstihdam artışı yüzde 11

Sanayi üretimi ilk sekiz ayda geçen yıla göre yüzde 20 dolayında artış gösterirken sanayi istihdamındaki artış üretimin yarısı düzeyinde gerçekleşti.

Sanayi sektöründe geçen yılın ocak-ağustos döneminde aylık ortalama 5.4 milyon kişi istihdam edilmişti. Aylık ortalama istihdam yüzde 11'lik artışla bu yıl 6 milyona çıktı.

Aslında sanayi istihdamı 2014-2020 döneminde neredeyse hiç değişmedi. Yıllık ortalama istihdam 5.3 milyonla 5.7 milyon arasında dalgalandı. 6 milyon sınırı ilk kez bu yıl aşıldı. Sanayi istihdamı bu yıl mart, haziran ve ağustos aylarında 6.2 milyon düzeyinde gerçekleşti.

Sanayi istihdamı

(Bin kişi-yıllık ortalama)

2014	5.341
2015	5.349
2016	5.298
2017	5.391
2018	5.681
2019	5.571
2020	5.497
2021(*)	6.012

(*) 8 ay ortalaması

Abdulkadir Selvi

Siyasi cinayetler iddiası, soruşturma konusu yapılmalı

13 Ekim 2021

Meclise girdiğimde HDP grubu bitmiş, CHP grubu ise toplanmak üzereydi.

Pervin Buldan ile **Mithat Sancar** çıkıyorlar, **Kılıçdaroğlu** da gruba doğru geliyordu.

Karşılaştılar, tokalaştılar. Zaten etrafları kalabalıktı, sadece ayaküstü bir selamlaşma yaşandı.

“Dostlar buluştu” dedim. Güldük.

CHP liderini bir süre grupta izledim. **Kılıçdaroğlu**’nun söylemi değişti. Bir süredir **“Ben yapacağım, ben çözeceğim”** diyordu. İYİ Partili **Cihan Paçacı**’nın uyarısından sonra **“Dostlar”** söylemine tekrar döndü.

“Bize yetki vereceksiniz, dostlarımızla beraber bu ülkede nasıl bir bahar havası estireceğiz” diye konuştu. Neden, **“Gerçekten de bahar havası estireceğiz. Kimseye kötülük yapmayacağız”** deme gereği duydu anlamadım. Herhalde CHP gelirse kötülük yapacak diye bir kaygı var diye kulağına gelmiş.

Kılıçdaroğlu her şeye değindi ama bir tek siyasi cinayetler konusuna girmedi. Oysa Meclis kürsüsünden siyasi cinayetlerle ilgili kaygısını paylaşmasını beklerdim.

ATEŞLE OYNAMAK

Bunlar çok tehlikeli söylemler. İlk olarak karışık dönemlerin aktörlerinden olan **Mehmet Eymür** gündeme getirmişti. **Kılıçdaroğlu** ise siyasi bir nitelik kazandırdı. İYİ Parti Genel Başkanı **Meral Akşener** ise tam bir devlet insanı ciddiyetiyle yaklaştı. Eski bir içişleri bakanı olarak, bu tür konuları çok fazla gündemde tutmamak gerektiğini söyledi. Çünkü bu tür konular durumdan vazife çıkarmak isteyen birilerine, terör örgütlerine ya da yabancı istihbarat servislerine mesaj olabilir. Bunlar çok tehlikeli sözler, ateşle oynamak gibi.

Bu ÷lkede siyasi cinayetler işlenmedi mi? Darbelere giden yollar, siyasi cinayetlerin kanlarının üzerinden döşendi. O nedenle diyorum ki, **Kılıçdaroğlu**'nun iddiası ciddiye alınıp üzerine gidilmeli. Tez vakitte **Kılıçdaroğlu**'nun bilgisine başvurulup elinde bir istihbarat olup olmadığı öğrenilmeli.

DÖRT NOKTA

1- Kılıçdaroğlu'nun, eğer bir istihbarata sahipse bunu derhal adli makamlara iletmesi gerekir.

2- Yok eğer siyasi gerginlikten dolayı böyle bir endişe taşıyorsa bunu kamuoyuna izah etmeli.

3- Muhalifler arasında marjinal bir kesimin içinde “**Erdoğan seçimleri kaybetmemek için siyasi cinayetleri dahi işletebilir**”, diye düşünenler olduğunu biliyorum. **Kılıçdaroğlu** da onlar gibi düşünüyor olabilir.

2018 seçimleri öncesinde “**Savaş çıkaracakmış, savaş bahanesiyle seçimleri erteleyecekmiş**” diyorlardı. Ama **Erdoğan** seçimleri ertelemeyi bırak, **Bahçeli**'nin çağrısı üzerine öne çekti. **Erdoğan**, ilk kez ülkeyi yönetmiyor ki, 20 yıldır işbaşında. 90'lı yıllara damgasını vuran siyasi cinayetler dönemini **Erdoğan** kapattı. **Erdoğan** seçimi kaybederse devretmez diyorlardı, ne oldu? İstanbul, Ankara ve Antalya'da AK Parti seçimi kaybetti ama devretmediler mi, koltuklarında oturmaya hâlâ devam ediyorlar mı?

4- Kılıçdaroğlu, siyasi gerginlik nedeniyle böyle bir kaygı taşıyorsa yapacağı iş, tansiyonu düşürmek için harekete geçmek olmalı. Sağduyu ve uzlaşma çağrısı yapmalı. Ortamı geren değil, yumuşatan bir politika izlemeli.

SAVCILAR KILIÇDAROĞLU'YLA GÖRÜŞMELİ

Bir noktadan sonra hükümete de görev düşüyor. Bu ülkenin geçmişinde çok kanlı infazlar yaşandı. Siyasi suikastlar üzerinden kaos ortamı oluşturuldu. Türkiye, karanlık bir tünele sokuldu. O nedenle **Kılıçdaroğlu**'nun uyarısını ciddiye alarak, bir Cumhuriyet Başsavcısı CHP liderini ziyaret edip siyasi cinayetlerle ilgili olarak elinde bir istihbarat olup olmadığını ya da neyi işaret ettiğini öğrenmeli.

Kılıçdaroğlu, 13 Mart 2016 tarihinde de benzer bir çıkışı yapmıştı. Bu da ona benzer ortalığı karıştırmaya yönelik bir çaba mı yoksa gerçekten tedbir alınması gereken bir durum mu var, öğrenmiş oluruz.

ECEVİT'LE SİYASİ CİNAYETLERİ KONUŞMUŞTUK

Ecevit'le Gladio üzerine bir söyleşi yapıyordum. Bütçesi ABD tarafından karşılanan, Türkiye Cumhuriyeti'nin başbakanının dahi bilgisi dahilinde olmayan Gladio

yapılanmasını ilk olarak **Ecevit** ortaya çıkarmıştı. Gladio'nun kullandığı yöntemlerden biri de siyasi cinayetlerdi.

Siyasi suikastlara en çok maruz kalan liderlerden biri **Ecevit**'ti. Niksar'da, Nevşehir'de **Ecevit**'in içinde bulunduğu seçim otobüsü kurşunlanmış, 34 kişinin katledildiği kanlı 1 Mayıs'tan canlı olarak çıkmayı başarmıştı. İzmir Çiğli Havaalanı'nda ise Türkiye'de çok az sayıda bulunan özel bir merminin kullanıldığı tabancayla yapılan suikast girişimi sırasında dostu **Mehmet İsvan** yaralanmıştı.

Ecevit'e biraz da eleştirel bir mahiyette, “**Taksim olaylarından ve İzmir suikastından sonra iki kez başbakan oldunuz. Size yönelik suikastları neden aydınlatamadınız?**” diye sormuştum.

Ecevit, “**Sormaz olur muyum? Bir yere kadar geldik ama oradan sonra ilerleyemedik. Önümüze bir duvar çıktı**” yanıtını vermişti.

MUMCU SUİKASTINDA

O duvar, **Uğur Mumcu** suikastında da karşımıza çıkmıştı. Dönemin Emniyet Genel Müdürü **Mehmet Ağar**, **Güldal Mumcu**'ya, “**Bir tuğla çekersem duvar yıkılır**” demişti.

O DUVAR

O duvar Gladio'nun karanlık duvarıydı.

O duvarı **Erdoğan** yıktı.

Şimdiki kavga ise o duvarı tekrar inşa etmek isteyenlerle o duvarı yıkanlar arasındaki kavga.

Biz bunu **Özal**'ın vefatı üzerine yaşamıştık.

Özal tasfiye edildikten sonra, eski Türkiye çok kanlı bir şekilde gelmişti. 90'lı yıllar, siyasi cinayetleri ile '**Duvar**'ın yeniden inşa edildiği bir dönem olmuştu.

SİYASİ İTİRAFÇILAR

ALİ Babacan ile **Ahmet Davutoğlu** ne zaman yayına çıksalar, AK Parti'de görev yaptıkları döneme ilişkin bir itirafta bulunuyorlar. Zaten onları yayınlara çıkaranların amaçları da bu. **Babacan** ya da **Davutoğlu**'nun eskiyi karalayan itirafları üzerinden **Erdoğan** ve AK Parti'yi vurmak. Zaten itirafta bulunmuyorsa haber değeri taşımıyor. Bu durum kimi yayınlarda **Babacan** ve **Davutoğlu**'nun siyasi günah çıkarma seanslarına dönüyor. Yeni mahallelerinde kendilerini kabul ettirmek için eski mahallelerine küfrettiriliyorlar. Onlar da bunu seve seve yapıyorlar.

Ancak bunlar gibi dostların olacağına **Erdoğan** gibi rakibin olsun.

MİLLET İHANETİ AFFETMEZ

Şimdi neye karşı çıkıyorlarsa AK Parti'deki görevleri sırasında hepsini yapmışlar. Koltuklarda oturdukları dönemlerde hiç sesleri çıkmamış. Ne zaman ki koltuk gitmiş, siyasi itirafları olma yolunu seçmişler. Yok bakanlar boş kâğıda imza atıyormuş da yok başkanlık sistemine karşıymış da yok Anayasa değişikliğine karşıymış da... Ama hem boş kâğıda ilk başta kendisi imza atmış, hem başkanlık sistemine evet oyu vermiş, hem Anayasa değişikliği teklifine ilk imzayı atanlardan olmuş... Yani bugün ne diyorsa tam tersini yapmış.

O gün olup bugün olmayan ne? Koltuk.

Erdoğan sayesinde başbakan olanlar, genel başkanlık görevini üstlenenler, başbakan yardımcılığı, dışişleri bakanlığı yaparken **Erdoğan**'ı en büyük siyasi velinimetleri olarak görüyorlardı. Bugün ise **Erdoğan** nefreti yüzünden gözleri dönmüş vaziyette. İtiraflarıyla küçüldükçe küçülüyorlar. Bizim millet her şeyi affeder ama bir şeyi affetmez. O da ihanet.

Esfender KORKMAZ

Şaştım kaldım

13 Ekim 2021 Çarşamba

AKP Genel Başkanı Erdoğan; "Onların doları varsa, bizim de Allah'ımız var" demişti.

Merkez Bankası Başkanı da, Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda "Kurdaki hareketlenmenin faiz indirimimizle direkt ilgisi yok " dedi.

Plan ve Bütçe Komisyonu'nda bir milletvekili de Merkez Bankası Başkanı komisyona girerken " 125 milyar nerede?" pankartı açtı.

Rahmetli cerrah Prof. Dr. Tarık Minkârî'nin "Şaştım Kaldım" kitabı mizah derinliği taşır. Bu olayları görseydi, kitabının başına koyardı.

Merkez Bankası Başkanı, mevzuat gereği yılda iki kez TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'na brifing verir. Milletvekilleri brifing alan konumdadır. Merkez Bankası Başkanı'na soru sorarlar, hesap sorarlar. Ama MB siyasi yürütme organı değildir. Meclis'in muhatabı değildir. Komisyonda milletvekili hakem pozisyonundadır. Meclis'te pankart açarsınız ve fakat komisyonda bürokratlara pankart açmak Meclis'in ağırlığı ve itibarı açısından doğru değildir.

Erdoğan'ın ve Merkez Bankası Başkanı'nın söylediklerine ise cevap verilemez, tek söylenecek Tarık Minkârî'nin "Şaştım Kaldım" sözüdür.

Merkez Bankası Başkanı; "TL'deki değer kaybının sadece 23 Eylül'de yaptığımız faiz indirimi ile direkt bir etkisi yoktur. Dolar endeksindeki artış, gıda ve ithalat fiyatlarındaki artışlar, tedarik sürecindeki aksaklıkların etkili" olduğunu söylüyor.

1. Dolar endeksinin etkisi olmadı:

23 Eylül 2021'de MB, gösterge faizini yüzde 19'dan yüzde 18'e indirdi.

* 22 Eylül'de dolar kuru 8,66 idi; bir hafta içinde 1 Ekim'de yüzde 2,4 oranında artarak 8,87 oldu.

* Dolar endeksi ise 22 Eylül'de 93,47 idi aynı hafta içinde yüzde 0,6 oranında artarak 1 Ekim'de 94.05 oldu.

Demek ki TL'nin değer kaybında dolar endeksinin etkisi yok denecek kadar azdır. Dahası, Eylül ayında dolar karşısında dünyada en fazla değer kaybeden para yüzde 4,3 oranı ile TL oldu. Eylül'de gelişmekte olan ülke paraları içinde dolara karşı değer kazanan paralar da var. Söz gelimi; Endonezya Rupisi 0.28 ve Tayvan Doları 0.05 oranında dolara karşı değer kazandı.

2. Kur artışından kaynaklanan enflasyonu yaşıyoruz.

İthal fiyatlarının artması elbette içeride de fiyatları artırır. Ama enflasyon, fiyatların sürekli artmasıdır. Eylül ayında dünya enflasyon ortalaması yüzde 3,5, Türkiye'de 19,58'dir.

Türkiye'de yüzde 10 bir kronik enflasyon var. 2028 kur şoku ve sonrasında kur artışları ithal girdi üretim maliyetlerini artırdı. Bu nedenle en son, Eylül ayında Yİ-ÜFE de yüzde 43,96 oldu. Dünya enerji fiyatlarının artmasının da enflasyona etkisi var ve fakat düşük düzeydedir. Yani enflasyonu dünyada fiyat artışları değil, içeride kur artışları yarattı.

3. Enflasyon trendi artış yönündedir.

Merkez Bankası Başkanı; 'Çekirdek Enflasyon'un daha düşük olduğunu ve enflasyonun geçici olduğunu söylüyor.

Eğer bugün faiz indirimi kur artışı yaratıyorsa, o zaman önce enflasyonu düşürün, sonra faizleri düşürün.

Kaldı ki; enflasyonun düşeceğini neye dayanarak söylüyorsunuz? Zira;

* Kur artışı devam ediyorsa, enflasyon da artacak demektir.

* Eylül'de Tüketici Fiyatları yüzde 19,58 oldu. Buna karşılık Yİ-ÜFE daha yüksek, yüzde 43,96 oldu. Yİ-ÜFE maliyet artışlarını gösteriyor. Bu maliyet artışı TÜFE'ye yansıtacaktır.

* Öte yandan, gıda, enerji fiyatlarının çıkarılması ile hesaplanan yıllık çekirdek enflasyon da geçen sene Eylül'de 11,32 idi bu sene 16,98 oldu. Çekirdek enflasyon bir yerde kronik-yapısal enflasyon seyrini (trendini) gösterir. Demek ki bu trend artış yönündedir.

4. Merkez Bankası'nın yükümlülüğü rezervinden daha yüksektir.

MB Başkanı, rezervlerin 123,5 milyar dolara çıktığını söylüyor. Cari açığın olduğu bir ekonomide Merkez Bankası rezervleri yalnızca borçlanarak artırılır. Mamafih, 1 Ekim

13.10.2021

2021 Merkez Bankası döviz rezervi 121,8 milyar dolardır, buna karşılık yükümlölükleri 145,7 milyar dolardır.

Siyasi iktidar neden siyaha beyaz diyor?

Eğer bilmeden yapıyorlarsa Türkiye'ye güven tamamıyla kaybolur. Bu durum Türkiye'nin dış borçlarında temerrüde düşme riskini artırır. 23 Eylül öncesi MB Başkanı konuşmamış iken 13 Eylül'de Türkiye'nin yurt dışı tahvillerinde iflas risk primi 319 baz puan idi. Konuştu ve MB faizi indirdi, 430 baz puana yükseldi. Bu kadar yüksek riskle Türkiye dış borçlarını çeviremez.

İbrahim Kahveci

Faiz ucuzluğu gelecek mi?

Türkiye gelire oranla büyük bir pahalılık yaşıyor.

Ücretlere yapılan zamlar yüzde 17 seviyesinde kalırken (asgari ücret %21,5), özellikle dar gelirlinin ağırlıklı gideri olan gıda fiyatları yüzde 30 artış gösterdi.

Tabii ki burada bir nokta daha var: Ücret zam oranları gerçek ama fiyat artışları (enflasyon) ne kadar gerçek?

Hatırlarsanız süt-peynir örneğini verdim. Süt ve buna bağlı olarak yoğurt ile diğer peynir çeşitleri yüzde 35 civarı zam görüyor. Ama süt ürünlerinde tüketim oranı en yüksek olan peynir fiyatı sadece 6,6 zam yaşamış.

Neyse...

Vatandaş zaten açıklanan enflasyon ile hissettiği enflasyonu hayatında yaşayarak öğreniyor.

Burada temel konumuz **fiyat artışlarına göre ücret artışlarının durumudur.**

Hatırlarsanız Cumhurbaşkanı Erdoğan faiz&enflasyon teorisi ile 2013'ten beri ülkemizin finans sistemini zorlamaktadır. Kendisinin bu düşüncesine göre, faiz bir maliyettir ve yüksek faiz yüksek maliyet oluşturmaktadır.

Faizler düşerse maliyetler de düşecektir ve vatandaş ucuzluk yaşayacaktır.

Ama bu düşüncenin bir kötü tarafı da var. Faizler yetersiz kaldığında tasarruf aracı olarak döviz daha cazip olabiliyor. **Yatırımcılar da döviz tercih edebiliyor.**

Nitekim şu anda tasarrufların yarıdan fazlası döviz varlıklarından oluşmaktadır.

Ülke olarak zaten yabancı sermaye bağımlılığımız yüksek. Bunun yanında bir de TL'nin değersiz kılınması bir başka sorunu karşımıza çıkartıyor. **Artan kur maliyeti...**

13.10.2021

Bugüne kadar yapılan zamlarda hiç **faiz zammı** duydunuz mu? Ama çok sık olarak kurlarda yaşanan yükseliş nedeniyle yapılan zamlarla karşılaştık.

Şimdi konuya tersten bakalım: Acaba Merkez Bankası faiz indirdi diye hangi fiyat düşüşleri yaşanacak? Hangi firmalar ürünlerinde faiz maliyeti azaldı diye indirim gidecek?

Sizce bu sorunun cevabını bilen var mı? Ya da bu konuda bugüne kadar yaşanmış bir örnek var mı?

Bugün durum nedir?

Gelirler reel olarak azalmıştır. Yapılan ücret zamları ne hissedilen enflasyona karşı ne de resmi enflasyona karşı insanları korumamıştır.

Ücret artışları düşük kalırken, ürün zamları maalesef hem yerelde hem de küreselde büyük bir artış içerisinde.

Hayatımız pahalı ama giderek daha da pahalılaşmaktadır.

Aslında yerel zamlarında önemli kısmı kur artışından etkilendiği için ucuzluğun tek çözüm adresi de kur artışının frenlenmesinde yatmaktadır.

Oysa Merkez Bankası Başkanı fiyat artışlarını geçici gördüğünü ilan etti. Bunun yanında kur artışının da Merkez Bankası faiz politikasından kaynaklı olmadığını söyledi.

Bu konuşmayı yaparken de dolar/TL 8,85'lerden 9,0 lira sınırına dayanıyordu.

Evet, kurlar artıyor.

1 dolar için artık 9 liradan fazla para ödemek durumundayız. Bu maliyet ithal ettiğimiz her üründe karşımıza çıkıyor.

Ama hafife aldığımız ve görmek istemediğimiz bir tarafı daha var: **Yurtiçinde satılan ama dış pazarı olan ürünlerde de bu fırsat maliyeti karşımızda.** Yabancılar döviz bazında aynı olmasına rağmen TL bazında daha yüksek fiyata satış imkanı varken, neden içeride ucuzluk gelsin ki?

Zaten gelmiyor...

13.10.2021

Bu nedenle pahalılık kapımızda kol gezmeye devam edecek. Kurlar kontrol edilmediği sürece hayatımız pahalı olmayı sürdürecektir.

Siyasi duruşa baktığımızda ise daha sorunun bile kavranabilmiş olduğunu görmüyoruz. Sorunu teşhis edemedikten sonra çözüm nasıl olacak?

Elbette olmayacak... 2018 seçimlerinde yetki isteyip çözeceğini söyleyen Sayın Cumhurbaşkanı tam da konuşurken dolar 9,0 lira sınırını aşmadı mı?

Siz faiz ucuzluğu hayali ile beklemeye durun; ama kur zamları hiç beklemeden evimizin içine çoktan girdi bile.

Hayırlı olsun...

Oğuz Demir

İşsizlik ve çaresizlik!

Evvelki gün işsizlik rakamları açıklandı. Üniversitede odamda oturdum, veriler üzerinde çalışıyordum.

Bir yandan nafile bir çaba ile verilerin ne ifade ettiğini anlamaya çalıştım öte yandan ne kadar gerçekleri yansıttığını. Tam o esnada kapı çaldı. İçeri bu yıl Haziran ayında mezun olan iki öğrencimiz girdi.

Diplomalarını almaya gelmişler, o arada da sağ olsunlar beni ziyaret etmek istemişler

İçlerinden biri oldukça başarılı bir öğrenciydi, iyi hatırlıyorum.

Sordum.

Ne yaptın, iş güç ne alemde?

Dedi ki askere gidiyorum. Son bir yıl pandemiye rağmen iş aradım. Hatta yeri geldi parası pulu önemli değil sadece iş öğreneyim dediğim yerler dahi oldu. Hepsinden elim boş döndüm. En azından askerliği aradan çıkarmak istiyorum hocam dedi.

Kısa dönem mi gideceksin diye sordum.

“İnşallah uzun dönem olur hocam daha şimdiden KYK borcum 23.000 TL’yi geçti. Uzun dönem gidersem 8-9 bin TL maaş veriyor devlet, bir miktar para biriktirir borcumu öder, dönüşte de iş ararken biraz birikmiş ile zaman kazanırım!” diyerek cevap verdi.

Memuriyet sınavlarını düşündün mü hiç diye sordum bu sefer.

Kaymakamlık sınavlarına gireyim diye düşündüm dedi. Ancak sınav başvuruları Mayıs ayında açıldı. O tarihlerde biz mezun değildik dolayısıyla başvuramadık dedi.

Bu da çok enteresan.

Devlet mezuniyetin Haziran'da olduğunu bilmesine rağmen sınavı Mayıs'ta açıyor. Dolayısıyla yeni mezunlar başvuramıyor. Kaymakam olmak isteyen gençlere diyor ki siz bir sonraki yılı bekleyin, bir yıl sonra sınava girebilirsiniz.

O zaman da o bir yıl o gençler ne yiyip ne içecek bu işsizlik ortamında sorusu ortaya çıkıyor.

Diğer yandan zaten kamudaki mülakat sisteminin bu sınavlardan umudu çok azalttığını da gençler kendileri söylüyor.

Bu sohbet üzerine belki daha iyi bir haber alırım diye düşünerek diğer mezunumuza sordum.

“Hocam ben işletme mezunuyum. Havacılık yönetimi bölümü ile birlikte çift anadalı da başarıyla tamamladım. Havacılık sektöründe çalışmayı çok istiyordum. Malum pandemi var, sektör zaten krizde. İşe alımlar çok az, o alımlarda da tanıdık birileri yok ise işe girmek imkansız.”

Aynen bu cümlelerle anlattı durumunu.

Bunlar tabii ki o gençlere, öğrencilere emek vermiş bir hoca için onu da geçtim bu ülkede yaşayan her vatandaş için çok üzücü cümleler. Ama bir o kadar da gerçekler...

Şöyle bir bakınca üniversiteden yeni mezun olan gençlerin birçoğunun durumu böyle.

Uzun yıllardır süren, yapısallaşmış ciddi bir istihdam krizi var. Belki birebir yansıtmasa da TÜİK'in verileri de işgücü piyasalarındaki durumun vahametini gösteriyor. Düşünsenize hizmet sektörlerinin en iyi geçirdiği aylardan biri olan Ağustos ayında cirolar aylık %2 artıyor ama 341 bin kişi işini kaybediyor.

İstihdamın önemli bir kısmını (yüzde 55) gerçekleştiren bu sektörlerde artan ciro, istihdama yansımamış oluyor.

Pandemi dönemi zararların telafi edilmesi için işletmelerin çalışanlar üzerindeki yükü arttırdığı bir dönemi yaşıyoruz. İş bulamayan, işini kaybeden ya da işinden memnun olmayan milyonların ülkesine dönüşmüş oluyoruz.

Buradan çıkışı ise yarı-zamanlı çalışma yasasında arayan bir iktidar var.

Oysaki öyle çok yaratıcı (!) çözümler peşinde koşmamıza gerek yok.

13.10.2021

Döviz, enflasyonu tutacak, ekonomide ve siyasette istikrarı ve güveni arttıracak adımlar olmadan sorunlarımızın çözümü de yok.

Bu sorunları çözecek olanların da bu çözümlere yanaşmaya hiç niyeti yok.

Neden mi?

Onu da bir başka yazıda anlatalım...

13 Ekim 2021, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Bahçeli siyaset dersi veriyor

Türkiye'yi hedef alan komploları, tehlikeleri ve yaşadığımız krizleri düşündüğümüz zaman siyaset mesleğinin önemini daha iyi anlarız. Siyasetçi sadece iktidar olup bu tehlikeleri bertaraf etmekle görevli değildir... Siyasetçi ayrıca kitlelerin fark etmediği tehlikeleri de görür ve toplumu uyarır.

Ne yazık ki şu anda Türk siyasetinde bir topallama var. Başını Cumhuriyet Halk Partisi'nin çektiği muhalefet görevini yapmıyor.

Tehlikeler karşısında toplumu uyarmak veya dış tehditler karşısında toplumla yekvücut olup direnmek gibi davranışlar şu anda Cumhuriyet Halk Partisi'nde de diğer muhalefet partilerinde de yok.

Aksine bunların Türkiye'yi hedef alan komplolardan mutluluk duydukları, daha da ötesi terör örgütleriyle dayanışma halinde bulunan Amerika gibi ülkelere sempati gösterdikleri kesin.

KILIÇDAROĞLU'NA SORULAR

Bu açıdan Türkiye'nin örnek siyasetçisi MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli**'dir. **Bahçeli** hem Cumhur İttifakı'nı sağlamlaştırarak iktidarın güç kaybetmesini önüyor hem de her konuda gereken ne varsa söyleyip toplumu sürekli uyarıyor.

Son MHP Grup Toplantısı'nda **Bahçeli**'nin uyarılarını mutlaka bir kenara yazmamız gerekiyor:

"CHP Genel Başkanı'na soruyorum, kıvrımadan cevap vermesini bekliyorum. Anayasa'dan Atatürk'ü çıkarmayı düşünüyor musunuz? 'Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı' yerine 'Türkiye Cumhuriyeti insanı' ifadesini getirmeyi düşünüyor musunuz? Terörist Demirtaş'ı hâlâ savunuyor, ona elçiler yolluyor musunuz? Bu sorularım gayet nettir. Ya 'evet' diyeceksin ya 'hayır'. Boş kâğıt verme halinde hepsine 'evet' dediğin kabul edilecektir. Korku edebiyatını bırak, bir şey bilip de söylemiyorsan adam değilsin. Bugünkü CHP

yönetimi, HDP'nin oyun uşağı haline gelmiştir. Bugünkü CHP yönetimi, PKK ile ittifak tüneline girmiştir. İP ise bunların proje süsüne dönüşmüştür."

CEVABINI ALACAKLAR

Bahçeli'nin uyarılarını dinlerken önceki gün Cumhurbaşkanı **Erdoğan'ın "Artık sabrımız kalmadı"** şeklindeki sözlerini hatırladım.

Türkiye'yi hedef alan havan toplarını; askerlerimizi, polislerimizi şehit eden kurşunları atanlar Türkiye'den gerekli cevabı mutlaka alacaklardır.

Türkiye'nin yönetiminde bu kararlılık ve irade vardır. **Devlet Bahçeli'nin** çıkışları da bu zor durumu Türkiye için kolaylaştırıyor.

Dilerim siyasete heves eden herkes **Devlet Bahçeli'den** ders alır.